JYX JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Karttunen, Kaisa; Savikurki, Anni; Puupponen, Antti; Lonkila, Annika

Title: Tuottajien ääni kuuluviin Just Food -hankkeessa

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Valio, 2020

Rights: In Copyright

Rights url: http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en

Please cite the original version:

Karttunen, K., Savikurki, A., Puupponen, A., & Lonkila, A. (2020). Tuottajien ääni kuuluviin Just Food -hankkeessa. Maito ja me, 2020(4), 52-53. https://issuu.com/maitojame_1_2017/docs/mame0420

Tuottajien ääni kuuluviin Just Food -hankkeessa

HANKE TUTKII, MITEN SIIRTYMÄ I**LMASTOVIISAASEEN** JA TERVEELLISEEN RUOKAJÄRJESTELMÄÄN VOIDAAN TEHDÄ KESTÄVÄSTI JA OIKEUDENMUKAISESTI.

Valion tavoite edetä kohti hiilineutraalia maitoketjua vuoteen 2035 mennessä olisi kiinnostava kohde myös tutkimukselle. Näin pääteltiin vajaat kaksi vuotta sitten, kun usean tutkimuslaitoksen yhteenliittymä valmisteli rahoitushakemusta, ja siksi Valio kutsuttiin kumppaniksi Reilu ruokamurros- tutkimushankkeeseen.

Hankkeessa tutkitaan muun muassa, mitä maitotilayrittäjät ajattelevat ilmastonmuutoksesta, sen hillinnästä maitoketjussa sekä ehdotettujen ilmastotoimien ja koko ilmastokeskustelun reiluudesta.

Korona vaikutti tutkimuksen tiedonkeruuseen ja lopetti kasvokkain tehtävät haastattelut alkuunsa. Haastattelut pystyttiin kuitenkin järjestämään etäyhteyksillä niin, että keväällä 2020 kuulimme 18 maitotilayrittäjää pääasiassa Keski- ja Pohjois-Suomesta. Haastattelimme myös maidonhankintaosuuskuntien neuvojia sekä Valion henkilökuntaa.

TUTKIMUKSEEN haastatellut maitotilayrittäjät pitivät vaikutusmahdollisuuksiaan melko heikkoina: heidän mielestään viljelijän ääni ei kuulu mediassa, politiikassa eikä aina edes Valion toiminnassa. Haastattelujen perusteella monet kokivat viljelijän äänen yhteiskunnassa heikentyneen pienentyneen viljelijäjoukon myötä. Monet mainitsivat myös, että viljelijän arki on työntäyteistä, minkä he kokivat rajaavan osallistumismahdollisuuksia.

Haastatellut maitotilayrittäjät ovat seuranneet aktiivisesti yhteiskunnallista keskustelua niin perinteisessä kuin sosiaalisessa mediassa. Mediakeskustelun sävyn he kokivat monesti syyllistäväksi. Tästä huolimatta haastatellut kertoivat tuntevansa ammattiylpeyttä työstään ja tämän hieman jopa korostuneen koronan myötä. Taustalla vaikuttavat perinteiset viljelijän arvot, kuten halu jatkaa sukupolvien mittaista työtä. Näitä tavoitteita edesauttavat toimet haastatellut kokivat myönteisiksi, motivoiviksi ja uudenlaista toiveikkuutta herättäviksi.

Osalla haastatelluista maitotilayrittäjistä oli huolia liittyen maatalouden rakennemuutokseen ja heikentyneeseen kannattavuuteen. Eräs haastateltu kuvasi, että lopettamispäätös saattaisi tulla mistä tahansa kannattavuutta vielä heikentävästä muutoksesta. Tällaiset tuntemukset voivat luoda maaperää, jossa muutokset tuntuvat epäreiluilta ja niihin suhtaudutaan lähtökohtaisesti epäillen.

HIILIVILJELY ja kannattavuus kulkevat tutkimuksenkin perusteella käsi kädessä, ja haastatellut viljelijät pitivät hiiliviljelyyn liittyviä toimia pääasiassa myönteisinä. Monet kokivat, että toimet tukevat jo ennestään tehtyä työtä, kuten maaperän kasvukunnon parantamista. Lisäksi he näkivät myönteisenä sen, että monet toimet säästävät kustannuksia, eikä isompia investointeja niiden myötä välttämättä tarvita.

Myönteisestä hiiliviljelyasenteesta huolimatta suhtautuminen Kohti hiilineutraali maitoa 2035 -hankkeeseen vaihteli. Eroja löytyi esimerkiksi siinä, kuinka merkittävinä haastatellut viljelijät nämä toimet näkivät ja miten he hahmottivat ohjelman merkityksen ilmastonmuutoksen ratkaisemisessa. Syyt ovat moninaisia eivätkä välttämättä suoraan liity ilmastonmuutoksen vastaiseen taisteluun.

Osa koki ohjelman tärkeänä maitoalan imagolle, osa siksi, että se voi vähentää julkisesta ohjauksesta, kuluttajilta tai kaupasta tulevaa muutospainetta. Jotkut näkivät ohjelman osana alan luontevaa muutosta vastauksena muuttuviin markkinoihin.

ALUEELLISUUS on myös tärkeä näkökulma. Turveperäisiä maita viljelevät maitotilayrittäjät kokivat huolta turvemaiden kohtalosta ja niihin mahdollisesti kohdistuvista rajoituksista. Asiassa on suuria alueellisia eroja, ja siinä oikeudenmukaisuuden eri kysymykset kohtaavat. Mahdolliset kompensaatiotarpeetkin tulivat esiin juuri turvemaakysymyksessä.

Toisaalta useat maitotilayrittäjät pelkäsivät, että hiiliviljelytoimista tulisi taas uusi vaatimus, joka vaatisi kouluttautumista, paneutumista ja lisätyötä, mutta josta ei kuitenkaan saisi korvausta. Haastatteluissa tuotiin myös esille huoli mahdollisista hintakannustimista.

Haastatellut maitotilayrittäjät kokivat kaiken yhteistoiminnan tärkeäksi. Yksi hiiliviljelykoulutuksen keskeinen anti onkin ollut kohtaamisten mahdollistaminen, keskinäinen ajatusten vaihto ja pitkällä tähtäimellä myös vertaisoppiminen. Tällaisen toiminnan mahdollistaminen ja ylläpitäminen vievät samalla hiiliviljelytavoitteita eteenpäin.

KAISA KARTTUNEN ja ANNI SAVIKURKI, e2 Tutkimus
ANTTI PUUPPONEN, Jyväskylän yliopisto
ANNIKA LONKILA, Suomen Ympäristökeskus

JUST FOOD

Reilu, kestävä ja ilmastoviisas ruokajärjestelmä

Reilu ruokamurros

Reilu ruokamurros (Just Food) on kuusivuotinen tutkimushanke, jota rahoittaa Suomen Akatemian yhteydessä toimiva Strategisen tutkimuksen neuvosto. Hankkeessa ovat mukana Suomen ympäristökeskus, Luonnonvarakeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Jyväskylän yliopisto, e2 Tutkimus sekä Bernin yliopisto Sveitsistä. Hankkeessa selvitetään, miten ruokajärjestelmässä tarvittavat muutokset voitaisiin tehdä kaikille reilulla tavalla, ja tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi.

UUSI

Green Line KALSIUM-pasta

Sopii myös luomutiloille! Poikimahalvausriskin pienentämiseen lehmillä. Sisältää runsaasti kalsiumia, 45 g/tuubi.
Pakkaus 6 x 380 g

KALSIUM-pasta

Markkinoiden tehokkain suun kautta annosteltava kalsiumvalmiste, kalsiumia 55 g/tuubi.
Pakkaus 4 x 390 g

FOSFORI-pasta

Täydennysrehu fosforin puutostiloihin naudoille.

Pakkaus 4 x 370 g

KETOOSI-pasta

Kun lehmä ei syö!

Pakkaus 4 x 330 g

PÖTSI-pasta

Vauhtia pötsin bakteeritoimintaan!
Pakkaus 4 x 330 g

pH-Pasta

Nopea apu happaman pötsin ja juoksutusmahahaavaumariskin pienentämiseen.
Pakkaus 4 x 430 g

MAGNESIUM-pasta

Kun on riski laidunhalvaukseen, myös sisäruokinnassa.

Pakkaus 4 x 390 g

HIILI-pasta

Nopeasti vaikuttava täydennysrehu lehmille ja vasikoille ripulin, suolistohäiriöiden ja myrkytystilan yhteydessä.
Pakkaus 4 x 335 g

Vasikan HIILI-geeli

Nopeasti vaikuttava täydennysrehu vasikoille ripulin, suolistohäiriöiden ja myrkytystilan yhteydessä. Kiinteyttää lantaa.
Pakkaus 4 x 360 g

Toimittaja
TEOLLISUUSHANKINTA
puh. 020 765 9580
www.teollisuushankinta.fi

Valmistaja
FinnCow
www.finncow.fi